

Institut za
javne financije

**IZVJEŠĆE O ODRŽIVOM POSLOVANJU
INSTITUTA ZA JAVNE FINACIJE
ZA 2024. GODINU**

Zagreb, listopad 2025.

Izdavač: INSTITUT ZA JAVNE FINACIJE
Smičiklasova 21, Zagreb
<http://www.ijf.hr> | ured@ijf.hr | 01/4886-444

© Institut za javne financije, 2025.

UVODNA RIJEČ RAVNATELJA

Poštovane čitateljice i čitatelji,

pred vama je prvo Izvješće o održivom poslovanju Instituta za javne financije (u nastavku: Institut) izrađeno kako bismo pokazali i ukazali na predanost Instituta vrijednostima održivosti, odgovornosti i transparentnosti.

Institut je osnovan 1970. kao javna znanstvena ustanova čija je misija unaprijediti razumijevanje javnih financija, fiskalne transparentnosti i odgovornosti te ekonomskih politika u Hrvatskoj. Uloga Instituta u društvu dvojaka je: s jedne strane, provodi znanstvena istraživanja i razvija nova znanja te se, s druge, brine kako bi rezultati provedenih istraživanja bili dostupni i razumljivi građanima i donositeljima odluka.

Iako nije obveznik primjene Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti ni Europskih standarda izvještavanja o održivosti, Institut kao korisnik javnih i europskih sredstava i institucija koja djeluje u javnom interesu na jedan način „zahtijeva” da se dobrovoljno slijede isti ti principi. Pritom je posebno važno načelo „ne nanosi značajnu štetu”, što znači da nijedna institutska aktivnost ne bi smjela imati značajan negativan utjecaj na okoliš.

Izvješće prikazuje način na koji je Institut u 2024. doprinio okolišnim, društvenim i upravljačkim ciljevima. U poglavlju o okolišu kvantificiran je ugljični otisak Instituta te je analizirana potrošnja energije, vode i drugih resursa uz mjere koje je Institut poduzeo za smanjenje negativnih utjecaja. Društveni dio obuhvaća jednake mogućnosti, razvoj zaposlenika i suradnju s građanima i civilnim društvom, dok upravljački dio naglašava transparentnost, integritet i etiku na kojima počiva rad Instituta.

Institut će nastojati ovakvo izvještavanje uvesti kao trajnu praksu kojom jača povjerenje javnosti i stvara temelje za daljnje unapređenje održivosti u radu vjerujući da na taj način doprinosi razvoju odgovornog poslovanja u javnom sektoru i ostvarivanju europskih ciljeva održivosti.

Zahvaljujem svim zaposlenicima Instituta na predanosti i trudu kojim pridonose ostvarenju ovih ciljeva, partnerima na podršci i suradnji, a javnosti na povjerenju koje nam ukazuje. Uvjeren sam da ćemo i u narednim godinama nastaviti graditi Institut koji svojim primjerom i znanjem doprinosi održivoj, transparentnoj i odgovornoj budućnosti.

S poštovanjem,

dr. sc. Vjekoslav Bratić,
ravnatelj Instituta za javne financije

SADRŽAJ

Uvodna riječ ravnatelja	I
Prošireni sažetak	III
1. Opće informacije	1
2. Okoliš	2
2.1. Potrošnja energenata i emisije stakleničkih plinova.....	2
2.2. Potrošnja vode	3
2.3. Kupljena roba i usluge.....	4
2.4. Kapitalna dobra (ulaganja)	4
2.5. Gospodarenje otpadom.....	4
2.6. Putovanja zaposlenika na posao.....	5
2.7. Službena putovanja i konferencije.....	5
2.8. Ostale okolišne inicijative i mjere	6
3. Društvo	7
3.1. Ljudski resursi	7
3.2. Razvoj i edukacija zaposlenika	7
3.3. Doprinos zajednici.....	7
4. Upravljanje	9
4.1. Upravljačka struktura	9
4.2. Transparentnost i financijsko poslovanje.....	9
4.3. Neovisnost i etičnost	9
4.4. Odgovornost i komunikacija s dionicima	10
5. Zaključak i planovi za budućnost.....	11

PROŠIRENI SAŽETAK

Institut za javne financije izradio je prvo Izvješće o održivom poslovanju radi sustavnog praćenja okolišnih, društvenih i upravljačkih čimbenika te jačanja transparentnosti poslovanja.

Okoliš. Okolišno izvještavanje usklađeno je s metodološkim okvirom Protokola o stakleničkim plinovima, međunarodno prihvaćenim standardom u mjerenju i izvještavanju o emisijama stakleničkih plinova. Prema tom okviru, emisije se razvrstavaju u tri opsega. Opseg 1 obuhvaća izravne emisije koje nastaju iz izvora u vlasništvu ili pod kontrolom organizacije, u slučaju Instituta izgaranjem prirodnog plina za potrebe grijanja zgrade. Opseg 2 obuhvaća neizravne emisije povezane s proizvodnjom kupljene električne energije. Opseg 3 uključuje ostale neizravne emisije koje proizlaze iz aktivnosti organizacije, ali nastaju iz izvora koji nisu pod njezinom izravnom kontrolom, ponajprije je riječ o nabavi roba i usluga, službenim putovanjima i putovanjima zaposlenika na posao.

Iz tablice 1 vidljivo je kako su ukupne emisije Instituta u 2024. procijenjene na 43,1 t CO₂e, pri čemu opseg 3 – ostale neizravne emisije – čini najveći udio, 32 t CO₂e (74,2%). U opsegu 3 dominiraju emisije povezane s putovanjima zaposlenika na posao (13,3 t; 30,9%), zatim kupljenim robama i uslugama (10,4 t; 24,1%), te službena putovanja i konferencije (6,9 t; 16%). Ostale kategorije, uključujući potrošnju vode (0,2 t; 0,3%), kapitalna dobra (0,2 t; 0,3%) i gospodarenje otpadom (0,001 t; 0,0%), imaju zanemariv utjecaj.

Opseg 1 – izravne emisije, koje proizlaze iz izgaranja prirodnog plina na lokaciji – iznosi 7 t (16,3%), dok opseg 2 – emisije iz potrošnje kupljene električne energije – čini 4,1 t (9,5%).

Tablica 1. Ukupne emisije Instituta u 2024. prema opsezima

Izvor/opseg	Emisije (t CO ₂ e)	Udio (%)
Opseg 1 – izravne emisije	7,0	16,3
prirodni plin (izgaranje)	7,0	16,3
Opseg 2 – kupljena energija	4,1	9,5
električna energija	4,1	9,5
Opseg 3 – ostale neizravne emisije	32,0	74,2
prirodni plin (ulazni tok)	1,0	2,3
potrošnja vode	0,2	0,5
kupljene robe i usluge	10,4	24,1
kapitalna dobra	0,2	0,5
gospodarenje otpadom	0,001	0,0
putovanja zaposlenika na posao	13,3	30,9
službena putovanja i konferencije	6,9	16,0
Ukupno	43,1	100,0

Tijekom 2024. Institut je postavio temelje za sustavno praćenje čimbenika održivosti, odnosno kvantificirane su osnovne okolišne metrike, provedene edukacije zaposlenika i pokrenute interne inicijative. U narednom razdoblju aktivnosti će se usmjeriti na sljedeća četiri područja:

- povećanje energetske učinkovitosti
- poticanje održive mobilnosti i optimizaciju službenih putovanja
- razvoj istraživanja javnih politika s naglaskom na poveznicu održivosti i financija
- dosljednu primjenu načela „ne nanosi značajnu štetu”.

Društvo. Institut je na dan 31. prosinca 2024. zapošljavao 24 djelatnika, od čega su 54% činile žene. Od 18 istraživača zaposlenih na znanstvenim i suradničkim radnim mjestima, 9 su činile žene. Poseban naglasak stavljen je na osobni razvoj zaposlenika – istraživači su sudjelovali na više od 15 međunarodnih i domaćih konferencija, a administrativno osoblje na internim i vanjskim edukacijama. U području javnog djelovanja Institut je objavio dva broja *Newslettera* i pet *Osvrta* te organizirao niz javnih događanja radi poticanja dijaloga o poreznoj politici, javnim financijama i ekonomici javnog sektora. Osim toga, u 2024. godini objavljeni su znanstveni i stručni radovi o okolišnim porezima u Hrvatskoj i Europskoj uniji, tržišnim trendovima u europskom sustavu trgovanja emisijama stakleničkih plinova, makroekonomskim posljedicama klimatskih promjena te tranzicijskim rizicima koji proizlaze iz emisija stakleničkih plinova u Hrvatskoj i europodručju. Zbog navedenih publikacija, istraživanja i javnih istupa Institut je prepoznat kao relevantan sugovornik u pitanjima klimatskih rizika, zelene tranzicije i održivih javnih financija, čime doprinosi podizanju svijesti i oblikovanju politika u Hrvatskoj i na razini Europske unije.

Upravljanje. Upravljanje Institutom temelji se na jasno definiranoj upravljačkoj strukturi i mehanizmima nadzora, u skladu sa Statutom i zakonskim okvirom za znanstvene ustanove. Institutom upravljaju Upravno vijeće, ravnatelj i Znanstveno vijeće, čime se osigurava ravnoteža između predstavnika osnivača, zaposlenika i znanstvene zajednice. Poslovanje se odvija transparentno – ključni dokumenti javno su dostupni, financijsko poslovanje podliježe državnom i vanjskom nadzoru, a javna nabava provodi se u skladu sa zakonom. Institut njeguje znanstvenu neovisnost i etičnost s pomoću mehanizama recenzije, kodeksa ponašanja i izbjegavanja sukoba interesa, dok redovitom komunikacijom s građanima, medijima i institucijama potvrđuje svoju odgovornost i doprinos javnom interesu.

1. OPĆE INFORMACIJE

Direktiva (EU) 2022/2464 o korporativnom izvještavanju o održivosti (engl. *Corporate Sustainability Reporting Directive* – CSRD) i pripadajući **Europski standardi izvještavanja o održivosti** (engl. *European Sustainability Reporting Standard* – ESRS) ključan su iskorak Europske unije prema transparentnijem i odgovornijem poslovanju. Imaju za cilj osigurati da poduzeća sustavno izvještavaju o učincima svojih aktivnosti na okoliš, društvo i gospodarstvo, čime se jača povjerenje dionika i podržava zelena tranzicija. Prema **procjenama Europskog parlamenta**, od financijske godine 2024. oko 50 tisuća poduzeća u EU-u obvezno je objavljivati izvješća u skladu s ovim pravilima.

Iako Institut, kao javna znanstvena ustanova, ne podliježe obvezi izvještavanja prema standardima CSRD-a/ESRS-a, kao korisnik javnih i europskih sredstava – uključujući projekte financirane iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti i programa *Obzor Europa* – dužan je primjenjivati načelo „ne nanosi značajnu štetu” (engl. *Do No Significant Harm* – DNSH)¹. Ovo načelo nalaže da nijedna aktivnost ili projekt ne smiju imati značajan negativan učinak na okolišne ciljeve EU-a. Institut ga sustavno primjenjuje u svojim znanstvenoistraživačkim i organizacijskim aktivnostima, a dodatni iskorak u tom smjeru predstavlja i ovo prvo Izvješće o održivom poslovanju Instituta za 2024.

Izvješće obuhvaća tri sastavnice održivog poslovanja – okolišnu (engl. *Environmental*), društvenu (engl. *Social*) i upravljačku (engl. *Governance*).

U **okolišnom dijelu** naglasak je na izračunu ugljičnog otiska Instituta i analizi glavnih izvora emisija stakleničkih plinova. Metodološki okvir procjene ugljičnog otiska temelji se na **Nacionalnoj bazi faktora emisija stakleničkih plinova Republike Hrvatske**, usklađenoj s Protokolom o stakleničkim plinovima te međunarodnim normama **ISO 14064-1** i **ISO/TR 14069**. Izračun emisija proveden je u skladu s metodologijom utvrđenom u **Uputama za korištenje baze faktora emisija** i **Vodiču o metodologiji izračuna faktora emisija i uklanjanja stakleničkih plinova**. Klasifikacija emisija obuhvaća tri opsega: opseg 1, koji uključuje izravne emisije iz izvora u vlasništvu ili pod kontrolom Instituta; opseg 2, koji obuhvaća neizravne emisije iz proizvodnje kupljene energije koja se troši; opseg 3, koji obuhvaća ostale neizravne emisije koje nastaju u lancu vrijednosti – od kupljenih roba i usluga do putovanja zaposlenika i zbrinjavanja otpada. U inventar emisija uključuju se samo one emisije koje proizlaze iz aktivnosti pod izravnom kontrolom organizacije. Stoga Institut u ovom izvješću ne uključuje emisije nastale u kućanstvima zaposlenika tijekom rada od kuće jer se one formalno smatraju dijelom potrošnje kućanstava, a ne poslovnoga ugljičnog otiska organizacije. U izračunu su korišteni dostupni nacionalni faktori emisija, a u slučajevima gdje nisu dostupni (npr., za opskrbu vodom, nabavu roba i usluga), korišteni su javno dostupni međunarodni izvori (**UK DESNZ/DEFRA**), u skladu s uputama Ministarstva zaštite okoliša i održivog razvoja (**MZOZT, 2025**).

U **društvenom dijelu** izvješća razmatra se struktura zaposlenih, politika jednakih mogućnosti, ulaganje u edukaciju i doprinos lokalnoj zajednici, dok **upravljački dio** obuhvaća strukturu i praksu upravljanja, financijsku i institucionalnu transparentnost, neovisnost istraživanja te primjenu etičkih standarda.

Svrha Izvješća nije samo pomoći u ispunjavanju vrijedećih regulatornih okvira nego i poslužiti kao alat za upravljanje i planiranje. Redovitim praćenjem okolišnih, društvenih i upravljačkih pokazatelja Institut može unaprijediti vlastitu učinkovitost i otpornost te osigurati veću transparentnost svojeg rada. Na taj način doprinosi razvoju prakse održivog poslovanja u javnim znanstvenim ustanovama u Hrvatskoj i šire te ostvarivanju europskih klimatskih i društvenih ciljeva.

¹ Detaljnije o načelu „ne nanosi značajnu štetu” dostupno je u **smjernicama Europske komisije**.

2. OKOLIŠ

2.1. Potrošnja energenata i emisije stakleničkih plinova

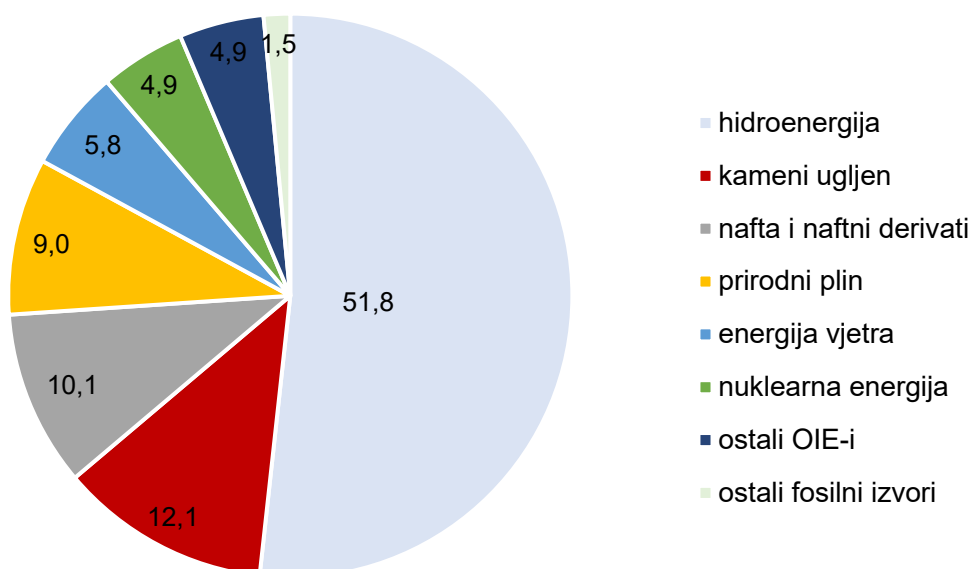
Prirodni plin. Za izračun emisija iz potrošnje prirodnog plina korištena su mjesečna očitavanja brojila te su primijenjeni nacionalni faktori emisije za izgaranje, odnosno opseg 1, u visini od 202,16 kg CO₂e po MWh, te za ulazni tok u nabavnom lancu, odnosno opseg 3, u visini od 29,94 kg CO₂e po MWh. Kada se zbroje oba opsega, ukupni faktor emisije iznosi 232,11 kg CO₂e po MWh. Prema toj metodologiji, potrošnja prirodnog plina Instituta u 2024. godini iznosila je 34 859 kWh, što odgovara emisijama od 7,05 t CO₂e za opseg 1 i 1,04 t CO₂e za opseg 3, odnosno ukupno 8,09 t CO₂e.

Tablica 2. Emisije povezane s potrošnjom prirodnog plina (2024.)

Stavka	Potrošnja (MWh)	Faktor emisije (kg CO ₂ e / MWh)	Emisije (t CO ₂ e)
prirodni plin (opseg 1)	34,86	202,16	7,05
prirodni plin (opseg 3)	34,86	29,94	1,04

Električna energija. Institut raspolaže podacima o stvarnoj strukturi opskrbe električnom energijom iz godišnjeg izvješća Hrvatske elektroprivrede, koje se dostavlja svakom korisniku. Na temelju tih podataka provedena je analiza primjenom metodologije tržišnog pristupa. U opskrbi električnom energijom Institut se koristi tarifnim modelom ZelEn 50%, koji jamči da najmanje polovica kupljene energije potječe iz obnovljivih izvora. Na taj način Institut svjesno bira održiviju energetska kombinaciju i plaća dodatnu naknadu za poticanje zelene proizvodnje. Prema ugovorenoj strukturi opskrbe, iz grafikona 1 vidljivo je kako su najveći udio činili obnovljivi izvori energije (62,4%), od čega najviše hidroenergija (51,8%), zatim energija vjetra (5,8%) te ostali obnovljivi izvori (4,9%). Nuklearna energija, koja ne spada u obnovljive izvore, ali je izvor s niskim emisijama, sudjelovala je s 4,9%. Fosilna goriva činila su preostalih 32,7%, ponajprije kameni ugljen (12,1%), nafta i naftni derivati (10,1%) te prirodni plin (9,0%), dok su manji udjeli pripali smeđem ugljenu i lignitu (0,1%) te nespecificiranim fosilnim gorivima (1,4%).

Grafikon 1. Struktura opskrbe električnom energijom (2024.)

Izvor: Izračun prema podacima s računa za struju

Za potrebe procjene emisija primijenjeni su nacionalni faktori emisije za pojedine tehnologije proizvodnje te je izračunat ponderirani emisijski faktor (tablica 3). U skladu s time, ukupne emisije povezane s potrošnjom električne energije u 2024. procijenjene su na 4,1 t CO₂e.

Tablica 3. Emisije povezane s potrošnjom električne energije (2024.)

Stavka (udio %)	Potrošnja (MWh)	Faktor emisije (kg CO ₂ e / MWh)	Emisije (t CO ₂ e)	Izvor faktora / metodologija
prirodni plin (9,0%)	1,55	450	0,70	Vodič MZOZT-a/ EIHP-a 2024
nafta i derivati (10,1%)	1,75	778	1,36	Vodič MZOZT-a/ EIHP-a 2024
kameni ugljen (12,1%)	2,08	905	1,88	Vodič MZOZT-a/ EIHP-a 2024
smeđi ugljen i lignit (0,1%)	0,02	1.062	0,02	Vodič MZOZT-a/ EIHP-a 2024
nespecificirano fosilno gorivo (1,1%)	0,197	700	0,14	Vodič MZOZT-a/ EIHP-a 2024
obnovljivi izvori energije (62,4%) i nuklearna energija(4,9%)	11,6	0	0	tržišni pristup
Ukupno	17,25	238,4	4,1	Izračun – ponderirani prosjeak

Napomena: Vrijednosti emisijskih faktora za fosilne izvore u proizvodnji električne energije preuzete su iz Vodiča MZOZT-a/EIHP-a (2024b). One su izvedene iz osnovnih faktora emisije za izgaranje goriva preračunatih po proizvedenom MWh električne energije korištenjem tipičnih neto učinkovitosti elektrana (η): EF_{ej} (kg/MWh_e) = EF_{izg} (kg/MWh_{th}) ÷ η . Naprimjer, prirodni plin: $251,09 \div 0,558 = 450$ kg/MWh_e, nafta/derivati: $305,75 \div 0,393 = 778$ kg/MWh_e, kameni ugljen: $354,67 \div 0,392 = 905$ kg/MWh_e, lignit: $383,15 \div 0,361 = 1.062$ kg/MWh_e.

2.2. Potrošnja vode

Emisije povezane s potrošnjom vode obračunate su kao neizravne emisije opsega 3 u skladu s kategorijama Protokola o stakleničkim plinovima: opskrba vodom (kategorija 1: kupljene robe i usluge) te pročišćavanje i odvodnja otpadnih voda (kategorija 5: otpad nastao u poslovnim procesima). Za obračun emisija korišteni su faktori izraženi prema metodologiji AR5: za opskrbu vodom 0,1531 kg CO₂e po m³, a za pročišćavanje otpadnih voda 0,1857 kg CO₂e po m³. Pretpostavljeno je da je volumen otpadne vode jednak potrošnji, odnosno da se cjelokupna količina isporučene vode vraća u kanalizacijsku mrežu, što je uobičajena konzervativna pretpostavka u izostanku specifičnih podataka o gubicima ili ispuštima.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. ukupna potrošnja vode Instituta iznosila je 574 m³, prema očitavanju glavnog brojila i računu Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Primjenom navedenih faktora, ukupne emisije povezane s opskrbom vodom iznosile su 0,194 t CO₂e.

Tablica 4. Emisije povezane s potrošnjom vode i pročišćavanjem otpadnih voda (2024.)

Stavka	Količina (m ³)	Faktor emisije (kg CO ₂ e / m ³)	Emisije (kg CO ₂ e)	Emisije (t CO ₂ e)
opskrba vodom	574	0,1531	87,88	0,088
pročišćavanje otpadnih voda	574	0,1857	106,59	0,107
Ukupno	–	–	194,47	0,194

2.3. Kupljena roba i usluge

Emisije povezane s nabavom kupljenih roba i usluga u 2024. procijenjene su metodom potrošnje (engl. *spend-based*), pri čemu je novčana potrošnja po kategoriji pomnožena s odgovarajućim emisijskim faktorom izraženim po novčanoj jedinici. Kao izvor faktora korišten je skup konverzijskih faktora ([UK DESNZ/DEFRA, 2024](#)), u skladu s uputama [MZOZT-a](#) koje dopuštaju uporabu alternativnih baza kada nacionalni čimbenici nisu dostupni.

Na temelju knjige ulaznih računa (URA), tj. evidencije svih računa za kupljene robe i usluge, ukupne emisije procijenjene su na 10,43 t CO₂e, pri čemu najveći dio emisija (52,3%) proizlazi iz kategorije IT opreme (računala, monitori, dodatna oprema), što je očekivano s obzirom na njihovu materijalno i energetske intenzivnu proizvodnju. Slijede namještaj i uredska oprema (15,3%), uredski potrošni materijal (10,3%), toneri i potrošni IT materijal (9,8%) te kategorije higijene (7,1%), i publikacija (5,2%).

Tablica 5. Emisije povezane s kupljenim robama i uslugama (2024.)

Kategorija	Iznos (euro, bez PDV-a)	Iznos (GBP)	Faktor (kg CO ₂ / GBP)	Emisije (t CO ₂ ekv.)	Udio (%)
IT oprema (računala, monitori, periferija)	16.678,07	14.154,68	0,386	5,46	52,3
namještaj i oprema prostora	5,007,31	4.249,20	0,376	1,60	15,3
uredski potrošni materijal	1.746,38	1.481,49	0,721	1,07	10,3
toneri i potrošni IT materijal	1.467,00	1.245,23	0,817	1,02	9,8
higijena i čišćenje	1.035,23	878,59	0,837	0,74	7,1
knjige i publikacije	874,41	742,06	0,721	0,54	5,2
Ukupno	26.809,40	22.751,25	–	10,43	100,0

2.4. Kapitalna dobra (ulaganja)

Institut tijekom 2024. nije provodio građevinske zahvate ni veća ulaganja, osim zamjene manjeg dijela opreme. Primjerice, nabava i ugradnja novoga niskotlačnog bojlera u zgradi rezultirala je procijenjenim emisijama od 0,200 t CO₂e. Iako iznos emisija nije velik, Institut primjenjuje načelo DNSH i pri ovakvim aktivnostima jer je nova oprema odabrana radi poboljšanja energetske učinkovitosti sustava grijanja, što će dugoročno smanjiti emisije i potrošnju energije.

2.5. Gospodarenje otpadom

U 2024. prikupljen je i propisno zbrinut elektronički otpad – rashodovana računalna oprema mase oko 50 kg – koji je predan na recikliranje u ovlaštenom sustavu. Emisije povezane s recikliranjem ove količine elektroničkog otpada zanemarive su – procijenjene su na svega ~0,001 t CO₂e, s obzirom na to da recikliranje otpadne električne i elektroničke opreme ima vrlo nizak emisijski faktor. Papirnati se otpad tijekom godine odvajao i predavao u gradski sustav recikliranja. Budući da masa prikupljenog papira nije evidentirana, emisije povezane sa zbrinjavanjem ove frakcije nisu kvantificirane iako se očekuje da su vrlo niske. U narednim razdobljima Institut planira uspostaviti sustavnije praćenje količina recikliranog papira i ostalih tokova otpada kako bi se omogućila sveobuhvatnija procjena ukupnoga okolišnog otiska.

2.6. Putovanja zaposlenika na posao

Procjena emisija povezanih s putovanjem zaposlenika na posao provedena je na temelju anketnog upitnika. Anketom su prikupljeni podaci o načinu prijevoza, vrsti goriva, udaljenosti od radnog mjesta, broju osoba u vozilu te broju mjeseci i dana u kojima se koristi određeni oblik prijevoza. Rad od kuće i godišnji odmori uračunati su u izračun radnih dana. Za potrebe izračuna korišteni su nacionalni faktori emisije izraženi u kg CO₂e po kilometru (km) ili putničkom-kilometru (pkm), preuzeti iz Tablica 3-33 i 3-34 **Vodiča o metodologiji izračuna faktora emisija i uklanjanja stakleničkih plinova**.

Na temelju ovih informacija i metodoloških pretpostavki ukupne emisije povezane s putovanjima zaposlenika na posao u 2024. iznosile su 13,3 t CO₂e.

Tablica 6. Emisije povezane s putovanjima zaposlenika na posao (2024.)

Vrsta vozila (norma, gorivo)	Udaljenost (km*/pkm**)	Faktor emisije (kg CO ₂ e / km ili pkm)	Emisije (kg CO ₂ e)	Emisije (t CO ₂ e)
osobni automobil – benzin (Euro 6)	3.013,68	0,2111	379,31	0,38
osobni automobil – dizel (Euro 6)	111.679,36	0,1871	12.468,06	12,50
autobus (Euro VI, dizel)	8.079,78	0,0068	32,76	0,03
motocikl	692,80	0,1650	73,17	0,07
tramvaj	37.359,24	0,01525	339,68	0,34
Ukupno	–	–	13.292,97	13,32

* km (kilometar) – mjeri samo udaljenost

** pkm (putnički kilometar) – mjeri prijevozu uslugu: broj putnika × udaljenost

Napomena: Zbog zaokruživanja moguće su manje razlike u ukupnim zbrojevima (±0,01 t CO₂e).

2.7. Službena putovanja i konferencije

Procjena ugljičnog otiska službenih putovanja zaposlenika i vanjskih suradnika u 2024. temeljena je na internoj evidenciji putnih naloga, pri čemu su korišteni podaci o odredištima, trajanju boravaka i prijevoznim sredstvima.

Za izračun su primijenjeni međunarodno priznati faktori emisija iz **Baze emisijskih faktora Protokola o stakleničkim plinovima** (engl. *GHG Protocol Emission Factors Database*), a koji se temelje na Smjernicama Međuvladina panela o klimatskim promjenama (2006, 2019) i podacima **Međunarodne agencije za energiju** (engl. *International Energy Agency – IEA*), čime se osigurava metodološka usklađenost s praksom međunarodnih organizacija i usporedivost rezultata.

Posebna je pozornost posvećena zračnom prometu zato što osim emisija CO₂ uključuje i dodatne klimatske učinke poput kondenzacijskih tragova i emisija dušikovih oksida, što ukupni utjecaj čini većim od samog CO₂. Kondenzacijski tragovi nastaju kada vodena para u ispušnim plinovima motora kondenzira i zaleđuje u ledene kristaliće na velikim visinama, stvarajući tanke oblake nalik cirusima. Oni zadržavaju toplinu u atmosferi i pojačavaju učinak globalnog zatopljenja. Zbog tih dodatnih učinaka stvarni klimatski utjecaj letenja veći je od samih emisija CO₂.

Rezultati analize pokazuju kako je ukupni ugljični otisak službenih putovanja u 2024. iznosio približno 6,9 t CO₂e. Strukturno gledano, zračni prijevoz daleko je najznačajniji izvor emisija, obuhvaćajući više od 95% emisija povezanih sa službenim putovanjima. Emisije nastale korištenjem osobnih automobila i taksi-usluga ostale su ograničene, dok putovanja autobusom bilježe tek marginalan utjecaj.

Tablica 7. Emisije povezane sa službenim putovanjima i konferencijama (2024.)

Prijevozno sredstvo	Udaljenost (pkm)	Faktor emisije (kg CO ₂ e / pkm)	Emisije (t CO ₂ e)
avion – dugi let	~17.600	0,19 – 0,20	3,35
avion – kratki let	~13.000	0,25	3,25
auto (privatni)	~1.350	0,17	0,23
taksi	~118	0,17	0,02
autobus	~333	0,03	0,01
vlak	–	0,03	–
Ukupno	–	–	6,86

2.8. Ostale okolišne inicijative i mjere

Osim kvantificiranih emisija, Institut kontinuirano provodi i mjere usmjerene na smanjenje okolišnog otiska i racionalno korištenje resursa. Digitalizacija poslovanja provodi se već niz godina, a većina publikacija Instituta – znanstveni i stručni radovi, osvrti i *newsletteri* – dostupna je isključivo u elektroničkom obliku na mrežnim stranicama i u digitalnom repozitoriju, čime se smanjuje potrošnja papira i energije za tisak i distribuciju. Interna komunikacija i dokumentacija također su u najvećoj mjeri digitalizirane, pa je potrošnja uredskog papira i tonera niska, a sav papirni otpad predaje se na recikliranje. Na taj način doprinosi se i smanjenju emisija u kategoriji kupljenih roba i usluga (opseg 3).

U Institutu se redovito provode mjere energetske učinkovitosti, s naglaskom na optimizaciju sustava grijanja i racionalno upravljanje potrošnjom električne energije. Sustav grijanja redovito se servisira kako bi se osigurala minimalna potrošnja plina po kvadratnom metru, a u 2024. izvršena je zamjena staroga plinskog bojlera novim, energetske učinkovitijim, čime su dodatno smanjeni gubici energije. U uredima se koristi IT oprema visoke energetske klase, a pri novim nabavama prednost se daje energetske učinkovitijim modelima.

Institut se nastoji pozicionirati i kao primjer dobre prakse u javnom sektoru. Tijekom 2024. provedene su interne edukacije o klimatskim promjenama i održivom ponašanju, a zaposlenici su poticali na pješačenje i(li) što veći obujam korištenja javnog prijevoza ili bicikla, smanjenje otpada i štednju energije. Institut je obilježio Europski zeleni tjedan i Dan planeta Zemlje organizacijom radionica i internih aktivnosti, uključujući sadnju biljaka u uredima.

Osim unutarnjih aktivnosti, Institut doprinosi i javnoj raspravi o klimatskim promjenama s pomoću istraživanja, objavljenih radova i nastupa u medijima. Tijekom 2024. objavljene su publikacije o **okolišnim porezima u Hrvatskoj i Europskoj uniji, tržišnim trendovima europskog sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova**, kao i o **makroekonomskim posljedicama klimatskih promjena te tranzicijskim rizicima** koji proizlaze iz emisija stakleničkih plinova u Hrvatskoj i europodručju. Zbog ovih radova i javnih istupa Institut je prepoznat kao relevantan sugovornik u pitanjima klimatskih rizika, zelene tranzicije i održivih javnih financija, čime znatno doprinosi podizanju svijesti i oblikovanju politika u Hrvatskoj i šire.

Provedene aktivnosti potvrđuju predanost Instituta smanjenju izravnih i neizravnih emisija, primjeni načela DNSH u svakodnevnom radu te doprinosu globalnim naporima u borbi protiv klimatskih promjena. Sustavno praćenje potrošnje resursa i emisija, uz naglašenu važnost održive nabave i energetske učinkovitosti, omogućit će prepoznavanje novih prilika za daljnje unapređenje okolišne održivosti u nadolazećim razdobljima.

3. DRUŠTVO

3.1. Ljudski resursi

Institut je koncem 2024. **zapošljavao ukupno 24 djelatnika** – ravnatelja, 17 djelatnika zaposlenih na znanstvenim i suradničkim radnim mjestima te 6 djelatnika u stručnim i administrativnim službama. Institut sustavno primjenjuje načela jednakih mogućnosti i nediskriminacije te osigurava rodnu ravnopravnost: žene čine 54% radne snage, uključujući znanstvene kadrove i upravljačka tijela. Od 18 istraživača, 9 su žene. Politika plaća i napredovanja određena je zakonskim aktima i temelji se na stručnosti i rezultatima rada, u skladu sa Zakonom o radu i drugim zakonskim propisima koji reguliraju poslovanje javnih instituta. Tijekom 2024. nije bilo prijavljenih slučajeva diskriminacije ili kršenja radničkih prava.

Tijekom listopada 2024. proveden je Upitnik o zadovoljstvu zaposlenika, kojim su ispitani stavovi o radnim uvjetima, organizaciji posla, vođenju Instituta, izazovnosti zadataka, mogućnostima profesionalnog razvoja, motiviranosti, međuljudskim odnosima i komunikaciji. Upitnik je sadržavao 28 pitanja i ispunili su ga svi zaposlenici osim ravnatelja. Rezultati su pokazali visoku razinu zadovoljstva zaposlenika, uz pojedine prijedloge za poboljšanja vezana uz protok informacija i međusobnu komunikaciju. Institut planira i u narednom razdoblju održati visoku razinu zadovoljstva te dodatno unaprijediti organizacijsku kulturu sustavnom razmjenom informacija i podrškom među kolegama.

3.2. Razvoj i edukacija zaposlenika

Institut prepoznaje ljudske resurse kao njegovu najveću vrijednost zbog čega kontinuirano ulaže u profesionalni razvoj i usavršavanje zaposlenika. Djelatnici istraživači zaposleni na znanstvenim i suradničkim radnim mjestima redovito sudjeluju na domaćim i međunarodnim konferencijama, usavršavanjima, radionicama i stručnim skupovima, na kojima prezentiraju rezultate istraživanja i stječu nova znanja. Tijekom 2024. istraživači Instituta sudjelovali su na više od 15 konferencija i seminara u području javnih financija, ekonomije i održivog razvoja te ostvarili niz studijskih putovanja i konzultacija s europskim i međunarodnim financijskim institucijama. Nekoliko su znanstvenika gostujući predavači na fakultetima, čime doprinose akademskoj zajednici i istodobno unapređuju vlastite kompetencije.

Edukacija obuhvaća i administrativno i stručno osoblje, za koje su organizirane interne radionice i treninzi. Zaposlenicima se omogućuje i pohađanje vanjskih seminara i tečajeva, primjerice u području računovodstva, stranih jezika ili informatičkih vještina. U 2024. poseban naglasak stavljen je na edukaciju o održivosti i pitanjima okolišnog, društvenog i upravljačkog učinka. Više djelatnika pohađalo je seminare o održivom upravljanju organizacijama, zelenoj javnoj nabavi i primjeni kriterija DNSH. Stečena znanja prenošena su s pomoću internih radionica prema modelu *train-the-trainer*, čime se dodatno jačala institucionalna kultura održivog poslovanja.

3.3. Doprinos zajednici

Institut ima važnu ulogu u edukaciji i informiranju građana o javnim financijama. Tijekom 2024. nastavljena je praksa objavljivanja popularnih analiza i sažetaka u obliku popularnih radova odnosno publikacija **Osvrti Instituta za javne financije** i **Newsletter**, pisanih razumljivim i pristupačnim jezikom, koje se redovito objavljuju na mrežnim stranicama Instituta. U 2024. objavljena su dva broja **Newslettera** i pet **Osvrta**, na hrvatskom i engleskom jeziku, kako bi se rad Instituta približio što većem broju potencijalnih korisnika. Uz izdavačku djelatnost, Institut je organizirao **više javnih događanja**, uključujući prezentacije i okrugle stolove posvećene poreznoj politici i drugim aktualnim pitanjima, u kojima su sudjelovali predstavnici civilnog društva, medija i građana.

Na nacionalnoj razini Institut surađuje s organizacijama civilnog društva u **Savjetu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast**, osobito u okviru izrade i provedbe akcijskih planova usmjerenih na jačanje fiskalne transparentnosti i uključivanje građana u proračunske procese, pritom pružajući stručnu podršku pri savjetovanjima i javnim raspravama o izmjenama i dopunama zakona i propisa koji se odnose na proračun, poreznu politiku i javni sektor općenito.

Posebno se ističu aktivnosti Instituta na području **proračunske transparentnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave**, koje su se provodile gotovo deset godina. Rezultati posljednjeg ciklusa istraživanja, objavljeni 2023., obuhvatili su svih 576 jedinica. Prosječna ocjena transparentnosti lokalnih proračuna iznosila je 4,6 od mogućih 5, u usporedbi s 1,8 u 2015. Taj napredak rezultat je sustavnog rada Instituta na jačanju svijesti o važnosti proračunske transparentnosti. Objavljivanjem rezultata, dodjelom priznanja najtransparentnijim jedinicama te poticanjem pozitivne konkurencije među lokalnim vlastima Institut je znatno pridonio povećanju dostupnosti proračunskih informacija građanima.

Na međunarodnoj razini Institut je u 2024. imao svoju predstavnicu koja je sudjelovala u radu **Odbora stručnjaka za javnu upravu** (engl. *Committee of Experts on Public Administration – CEPA*), tehničkoga savjetodavnog tijela Ujedinjenih naroda koje proučava i daje preporuke za unapređenje upravljanja i struktura javne uprave radi održivog razvoja. CEPA pruža potporu **Gospodarskom i socijalnom vijeću UN-a** (engl. *Economic and Social Council – ECOSOC*) u praćenju trendova, izazova i prioriteta povezanih s Agendom 2030 i Ciljevima održivog razvoja (SDG-ovima).

Osim toga, Institut aktivno surađuje s međunarodnim organizacijama civilnog društva članstvom u **Globalnoj inicijativi za fiskalnu transparentnost** (engl. *Global Initiative for Fiscal Transparency – GIFT*) i **Međunarodnom partnerstvu za proračun** (engl. *International Budget Partnership – IBP*), koje promiču otvorenost proračuna i sudjelovanje građana u proračunskim procesima.

4. UPRAVLJANJE

4.1. Upravljačka struktura

Institut kao javna ustanova ima jasno definiranu upravljačku strukturu i mehanizme nadzora, u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i vlastitim **Statutom**. Institutom upravljaju Upravno vijeće, ravnatelj i Znanstveno vijeće.

Upravno vijeće najviše je upravljačko tijelo Instituta. Sastoji se od pet članova od kojih tri imenuje osnivač (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih), jednog tajnim glasanjem biraju svi zaposlenici, a jednog bira Znanstveno vijeće iz redova znanstvenika Instituta. Mandat članova traje četiri godine. Vijeće donosi Statut, misiju i strategiju razvoja te financijski plan Instituta, imenuje i razrješava ravnatelja i pomoćnika ravnatelja, nadzire provedbu odluka Znanstvenog vijeća i ravnatelja, usvaja godišnja izvješća i financijske planove te odlučuje o drugim pitanjima određenima Statutom. Time se osigurava ravnoteža između predstavnika osnivača, zaposlenika i znanstvene zajednice te jača objektivnost i neovisnost upravljanja.

Ravnatelj zakonski predstavlja i zastupa Institut te vodi poslovanje, a imenuje ga i razrješava Upravno vijeće na javnom natječaju na mandat od četiri godine. Trenutni ravnatelj obnaša tu dužnost od srpnja 2019.

Znanstveno vijeće čine istraživači Instituta, a predstavlja ključno stručno tijelo za oblikovanje i provedbu znanstvene politike. Vijeće utvrđuje i provodi znanstvenu politiku, raspravlja i odlučuje o znanstvenim i stručnim pitanjima, donosi Etički kodeks i pravilnike za izbore u znanstvena i suradnička zvanja, imenuje i razrješava člana Upravnog vijeća iz redova znanstvenika te predlaže Upravnom vijeću misiju i strategiju razvoja Instituta. Dodatno, daje mišljenja o financijskom planu i drugim općim aktima te osigurava da se stručni standardi i etička načela integriraju u sustav upravljanja.

4.2. Transparentnost i financijsko poslovanje

Institut se odlikuje visokom razinom transparentnosti i otvorenosti rada. Svi ključni dokumenti, uključujući poslovna izvješća i financijske planove, dostupni su na **mrežnim stranicama Instituta**. Institut slijedi standarde proaktivne objave informacija u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama, a imenovani službenik za informiranje osigurava pravodobno postupanje po zahtjevima građana.

Financijsko poslovanje Instituta podliježe nadzoru Ministarstva financija i Državnog ureda za reviziju, dok se sve javne nabave provode u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi. Interni kontrolni mehanizmi uključuju višestupanjsku provjeru financijskih dokumenata, a Upravno vijeće redovito razmatra financijske rezultate i izvršenje proračuna.

4.3. Neovisnost i etičnost

Institut njeguje neovisnost i objektivnost u znanstvenom radu. Financiranje Instituta odvija se s pomoću nekoliko izvora: državnog proračuna, nacionalnih i međunarodnih natječajnih projekata te ugovorenih komercijalnih znanstvenih i stručnih istraživanja i projekata – ali su mehanizmi upravljanja postavljeni tako da štite znanstvenu i stručnu autonomiju. Upravno vijeće uključuje i predstavnike znanstvenika i zaposlenika, čime se osigurava da se odluke temelje na stručnim i profesionalnim kriterijima.

Etika i integritet zauzimaju posebno mjesto u radu Instituta. Usvojeni su etički kodeksi ponašanja koji obuhvaćaju pravila o transparentnosti, nepristranosti metodologije i izbjegavanju sukoba interesa. Svi znanstveni radovi prolaze postupak vanjske, neovisne recenzije (engl. *double-blind peer review*), dok publikacije namijenjene široj javnosti, poput

Osvrta i *Newslettera*, podliježu internoj uredničkoj i recenzentskoj provjeri. Na taj se način u obama slučajevima osigurava objektivnost i kvaliteta sadržaja, a Institut svoje analize temelji isključivo na podacima i stručno utemeljenoj metodologiji, bez prilagođavanja pojedinačnim interesima.

Posebna se pozornost posvećuje i etičkim standardima u okviru časopisa *Public Sector Economics* (PSE), koji Institut izdaje. PSE ima Etički odbor zadužen za razmatranje etičkih pitanja, ocjenjivanje prijava i pokretanje nepristranih i povjerljivih postupaka u slučajevima potencijalnih povreda. Članovi su odbora Iftekhar Hasan (*Fordham University*), Dubravko Mihaljek (PSE-ov suurednik) i Aleksandar Štulhofer (Sveučilište u Zagrebu). Ovakva struktura potvrđuje visoku razinu profesionalizma i usklađenost s međunarodnim standardima znanstvenog izdavaštva.

Primjer primjene načela objektivnosti predstavljaju višegodišnje ocjene proračunske transparentnosti lokalnih proračuna, provedene na temelju javno dostupne metodologije i jasno mjerljivih kriterija. Rezultati su redovito objavljivani u medijima i na mrežnim stranicama Instituta, a njihova visoka vidljivost potvrdila je Institut kao referentnu instituciju u području transparentnosti lokalnih javnih financija.

4.4. Odgovornost i komunikacija s dionicima

Institut redovito komunicira sa svojim dionicima – od građana i medija do tijela državne uprave. Važnije analize i istraživanja predstavljaju se na javnim prezentacijama i konferencijama za medije, na kojima stručnjaci Instituta objašnjavaju rezultate i odgovaraju na pitanja. Time se osigurava da rezultati istraživanja budu razumljivi i dostupni široj javnosti te da Institut snosi profesionalnu odgovornost za svoj rad.

Upravljanje Institutom temelji se na jasno definiranim strukturama, transparentnom poslovanju i etičkim načelima. Takav sustav osigurava ravnotežu između učinkovitog ostvarivanja znanstvenih i društvenih ciljeva, s jedne strane, te odgovornosti i očuvanja povjerenja javnosti, s druge strane. Institut nastoji biti primjer dobrog upravljanja u javnom sektoru i potvrditi svoju ulogu neovisne i odgovorne institucije.

5. ZAKLJUČAK I PLANOVI ZA BUDUĆNOST

Institut je ovo Izvješće o održivom poslovanju izradio radi jačanja transparentnosti te praćenja okolišnih, društvenih i upravljačkih pokazatelja. Tijekom 2024. uvedeni su temelji sustavnog praćenja ESG čimbenika – kvantificirane su osnovne okolišne metrike, analizirani društveni učinci i prikazane upravljačke prakse. Izvješće daje pregled tih aktivnosti i služi kao osnova za daljnji razvoj i izvještavanje.

Ukupne emisije Instituta u 2024. iznosile su 43,1 t CO₂e, pri čemu najveći udio otpada na opseg 3 (74,2%), ponajprije zbog putovanja zaposlenika na posao (30,9%) te kupljenih roba i usluga (24,1%). Opseg 1 čini 7 t (16,3%), dok opseg 2 čini 4,1 t (9,5%) emisija. Struktura emisija pokazuje kako najveći izazovi proizlaze iz neizravnih izvora. Institut će se na njih usmjeriti na četirima prioritetnim područjima unapređenja održivosti u idućem razdoblju.

Prvo, na temelju analize ugljičnog otiska za 2024. Institut će definirati ciljeve smanjenja emisija, kao i mjere za smanjenje potrošnje prirodnog plina optimizacijom grijanja i većom energetsom učinkovitošću. Dugoročno, Institut će pratiti razvoj tehnologija dekarbonizacije i razmotriti njihovu primjenu kada postanu izvedive i isplative.

Drugo, Institut će dodatno raditi na jačanju svoje uloge kao neovisnog izvora analiza javnih politika. Novi istraživački projekti bit će usmjereni na poveznicu održivosti i financija – primjerice na učinak klimatskih promjena na proračune i fiskalnu održivost. Posebna pozornost posvetit će se ispitivanju načina na koje različite razine vlasti i sustavi javnih usluga mogu pridonijeti ESG ciljevima. Javnom objavom ovakvih analiza Institut doprinosi jačanju povjerenja i odgovornosti u društvu te postavlja standard transparentnosti u javnom sektoru.

Treće, u provedbi svih projekata financiranih iz europskih izvora Institut će dosljedno primjenjivati načelo DNSH i usklađenost s prioritetima Europskoga zelenog plana. To uključuje provjeru okolišnih učinaka svih aktivnosti, preferiranje energetske učinkovitih rješenja i ekoloških proizvoda.

Zaključno, gledajući unaprijed, Institut će nastaviti uključivati ESG perspektivu u sve aspekte svojega rada. Redovitim izvještavanjem o održivosti omogućit će praćenje napretka i prepoznavanje novih prilika za djelovanje, a svojim primjerom i analitičkim radom može potaknuti i druge institucije na primjenu sličnih praksi u izgradnji održivije i pravednije budućnosti.